

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΓΕΩΤΕΧΝΙΚΟ ΕΠΙΜΕΛΗΤΗΡΙΟ ΕΛΛΑΔΑΣ
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΥ &
ΔΥΤΙΚΗΣ ΣΤΕΡΕΑΣ ΕΛΛΑΔΑΣ

Πάτρα 14.6.2017
Αρ. Πρωτ.: 410

Ταχ. Δ/ση: ΓΕΡΟΚΩΣΤΟΠΟΥΛΟΥ 24,
ΠΑΤΡΑ 26221
ΤΗΛ.: 2610621346, 2610222377
ΦΑΞ: 2610222377
Ηλεκτρ. Δ/ση: <http://geoteepel.gr>
e-mail: geotepel@otenet.gr; info@geoteepel.gr
Πληροφ.:

ΠΡΟΣ
Υ.Π.Εν. /
Δ/ση Περιβ. Αδειοδότησης
Λ. Αλεξάνδρας 11,
114 73 Αθήνα
ΚΟΙΝΟΠΟΙΗΣΗ
ΓΕΩΤ.Ε.Ε. / Τμήμα Μελετών
& Τεκμηρίωσης

ΘΕΜΑ: «Γνωμοδότηση Παραρτήματος ΓΕΩΤ.Ε.Ε. επί της Στρατηγικής Μελέτης Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων (Σ.Μ.Π.Ε.) για την έρευνα και εκμετάλλευση υδρογονανθράκων στο Ιόνιο πέλαγος»

ΣΧΕΤ.:

Το Παράρτημα Πελοποννήσου & Δυτ. Στερεάς Ελλάδας του ΓΕΩΤ.Ε.Ε. στην τελευταία συνεδρίαση της Διοικούσας Επιτροπής προχώρησε σε γνωμοδότηση επί της Σ.Μ.Π.Ε. που αφορά στην έρευνα και εκμετάλλευση υδρογονανθράκων σε οικόπεδα του Ιονίου πελάγους. Το Παράρτημα του ΓΕΩΤ.Ε.Ε. από την έναρξη της συζήτησης σχετικά με την έρευνα για υδρογονάνθρακες στην νοτιοδυτική πλευρά της Ελληνικής επικράτειας χαιρέτησε τις προσπάθειες θεωρώντας, εκτός των άλλων ότι τέτοιου είδους προσπάθειες θα αναδείξουν το επιστημονικό δυναμικό της πατρίδας μας το οποίο αυτή την στιγμή αναγκάζεται να μεταναστεύει αλλά και θα δώσουν ώθηση στην οικονομία της χώρας. Όπως βέβαια και στην προ ετών συζήτηση για τις Σ.Μ.Π.Ε. Κατακόλου και Πατραϊκού πρέπει να αναφερθεί ότι το όποιο οικονομικό όφελος της όλης προσπάθειας θα πρέπει να κριθεί μέσα από τη χρήση μεθόδων και τεχνολογιών που θα διασφαλίζουν στο μέγιστο βαθμό την βιώσιμη ανάπτυξη της περιοχής παραβλέποντας την θεμιτή βασική αρχή του κάθε επενδυτή που είναι η μεγιστοποίηση του κέρδους χωρίς να εξαντληθεί η μελέτη όλων των μακροχρόνιων επιπτώσεων που μπορεί να δημιουργηθούν καθώς και του τρόπου ώστε να ελαχιστοποιηθούν οι αρνητικές επιπτώσεις του έργου.

Για τους λόγους που προαναφέρθηκαν και με αφορμή την εκπόνηση της Στρατηγικής Μελέτης Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων (Σ.Μ.Π.Ε) που αφορά στην έρευνα για την αξιοποίηση υδρογονανθράκων Ιονίου θεωρούμε χρήσιμο να αναφέρουμε τα παρακάτω:

Η ύπαρξη ορυκτού πλούτου και συγκεκριμένα κοιτασμάτων υδρογονανθράκων λόγω της ύπαρξης κατάλληλων συνθηκών για το σχηματισμό τους στο συγκεκριμένο γεωτεκτονικό καθεστώς του Ελληνικού χώρου καθώς και οι δυνατότητες εκμετάλλευσης των υδρογονανθράκων είναι ένα θέμα πάρα πολύ σημαντικό για τη χώρα μας και αποκτά ιδιαίτερη βαρύτητα την περίοδο της οικονομικής κρίσης που διανύουμε. Ως εκ τούτου θεωρούμε πως η αντιμετώπιση του θέματος από όλους (αρμόδιους φορείς του Δημοσίου, Ο.Τ.Α., Επιμελητήρια, Επιστημονικούς Συλλόγους κ.λπ.) πρέπει να γίνει με μεγάλη υπευθυνότητα και με τεκμηριωμένες προτάσεις και όχι γενικόλογες τοποθετήσεις.

Η Σ.Μ.Π.Ε., η οποία έχει εκπονηθεί από το ΕΛ.ΚΕ.Θ.Ε. και τέθηκε σε δημόσια διαβούλευση παρουσιάζει αδυναμίες που πρέπει να αντιμετωπισθούν με σοβαρότητα, υπευθυνότητα και με ταυτόχρονη προσπάθεια να ενσωματωθούν όλες οι θετικές παρατηρήσεις που μπορεί να γίνουν προκειμένου να υπάρξει ορθή περιβαλλοντική προσέγγιση και αντιμετώπιση των περιβαλλοντικών επιπτώσεων ενός τέτοιου σημαντικού έργου.

Ορισμένα βασικά σημεία αδυναμίας της Σ.Μ.Π.Ε. είναι τα εξής:

- Δεν παρουσιάζει πλήρη και διεπιστημονική προσέγγιση του θέματος καθώς και πλήρη τεχνική ανάλυση των τεχνικών εκμετάλλευσης που πιθανά θα εφαρμοστούν.
- Στο σύνολό τους οι Σ.Μ.Π.Ε. όπως και η συγκεκριμένη φαίνεται να ακολουθούν τη μεθοδολογία αντίστοιχων μελετών όπου χρησιμοποιούνται μοντέλα που έχουν στηριχτεί σε διαφορετικές θαλάσσιες συνθήκες και τρόπους άντλησης των κοιτασμάτων από αυτούς που επικρατούν στη συγκεκριμένη περιοχή. Οι Σ.Μ.Π.Ε. θα πρέπει να εξετάζουν τις ξεχωριστές συνθήκες που επικρατούν στον ευρύτερο χώρο της Μεσογείου αλλά και συγκεκριμένα στην υπό εξέταση περιοχή.
- Οι περιβαλλοντικές επιπτώσεις αντιμετωπίζονται με μονοσήμαντη θεώρηση και με ιδιαίτερη βαρύτητα προς το θαλάσσιο βιο-περιβάλλον.

Αναλυτικότερα, αξίζει να επισημάνουμε τα παρακάτω σημεία τα οποία σχετίζονται με:

Α. Γεωλογικά χαρακτηριστικά περιοχής – σύγχρονες μεθόδους μελέτης

- Οι υπό μελέτη περιοχές αναπτύσσονται κατά μήκος του Ελληνικού τόξου που είναι αποτέλεσμα σύνθετων διεργασιών που οφείλονται στη σύγκρουση μεταξύ της Αφρικανικής και Ευρασιατικής λιθοσφαιρικής πλάκας και σε ένα περιβάλλον σύνθετης τεκτονικής παραμόρφωσης και υψηλής σεισμικής δραστηριότητας. Για το λόγο αυτό θεωρούμε ότι θα πρέπει να δίνονται αναλυτικά στοιχεία της ενεργούς τεκτονικής της περιοχής και πώς αυτή μπορεί να επηρεάσει την ασφάλεια του έργου. Είναι γνωστό ότι στο δυτικό τμήμα του ελληνικού τόξου όπου είναι το όριο σύγκλισης των δύο πλακών και της καταβύθισης προς ΒΒΑ της Αφρικανικής πλάκας κάτω από την

Ευρασιατική πλάκα (τμήμα της οποίας είναι και η πλάκα του Αιγαίου) έχει παρατηρηθεί η μεγαλύτερη σεισμική δραστηριότητα. Παρόλα αυτά η σεισμική δραστηριότητα αν και μεγάλη φαίνεται να εντοπίζεται εντονότερη, ανατολικότερα των υπό εξέταση οικοπέδων και στις περιοχές πλησιέστερα προς την ηπειρωτική χώρα. Ως εκ τούτου και ως ΓΕΩΤ.Ε.Ε. επισημαίνουμε την επικινδυνότητα που ελοχεύει λόγω αυξημένης σεισμικότητας της περιοχής αλλά θεωρούμε ότι ο παράγοντας αυτός δεν είναι καταρχήν απαγορευτικός για την εκμετάλλευση των υδρογονανθράκων αλλά επιβάλλει την εφαρμογή συγκεκριμένων τεχνικών κανόνων ασφάλειας

B. Περίπτωση αστοχίας – διαχείριση ενδεχόμενου περιβαλλοντικού κινδύνου

- ✓ Η Σ.Μ.Π.Ε θα πρέπει να εξετάσει την περίπτωση μεγάλου ατυχήματος κατά τα στάδια άντλησης ή/και μεταφοράς. Για τον λόγο αυτό θα πρέπει να συμπεριλαμβάνονται σε αυτήν σύγχρονα μοντέλα προσομοίωσης διάδοσης πετρελαϊκών κηλίδων για την υπό εξέταση περιοχή (Oil Spill Models).
- ✓ Εξαιτίας των υπό έρευνα περιοχών σε μεγάλα βάθη (αγγίζουν και τα 2500 μ.) θα πρέπει να δοθεί έμφαση σε περίπτωση ατυχήματος από ακραία καιρικά φαινόμενα, τα οποία λόγω και των αποστάσεων από τις ακτές είναι περισσότερο έντονα. Τα φαινόμενα αυτά, συνδυαζόμενα με ζημιές τις οποίες μπορεί να προκαλέσουν στις εγκαταστάσεις άντλησης θα πρέπει να μελετηθούν και καταγραφούν ώστε οι δυσμενείς επιπτώσεις που μπορεί να προκύψουν, να ληφθούν υπόψη τόσο στα στάδια κατασκευών πλατφόρμας, όσο και στο στάδιο λειτουργίας
- ✓ Το σύστημα ΠΟΣΕΙΔΩΝ που χρησιμοποιείται στις Σ.Μ.Π.Ε. είναι ένα λειτουργικό σύστημα παρακολούθησης, πρόβλεψης και πληροφοριών για τις συνθήκες που επικρατούν στο θαλάσσιο περιβάλλον των ελληνικών θαλασσών και αποτελεί ένα μοναδικό εργαλείο για τον εθνικό σχεδιασμό με στόχο τη διαχείριση και προστασία του θαλάσσιου περιβάλλοντος της χώρας αλλά θεωρούμε ότι δεν επαρκεί στην υπό εξέταση περίπτωση. Οι Σ.Μ.Π.Ε. πρέπει να περιλαμβάνουν Σχέδιο Διαχείρισης Περιβαλλοντικού Κινδύνου για την περίπτωση διαφυγής υδρογονανθράκων και από πυρκαγιά με αντίστοιχο μοντέλο προσομοίωσης.

Γ. Χαρακτηριστικά κοιτάσματος – συνθήκες άντλησης

- ✓ Περιγράφονται συνθήκες άντλησης, για την περίπτωση του Κατακόλου, σε βάθος πυθμένα 250 μέτρα και βάθος κοιτάσματος 2.500 μέτρα οι οποίες έχουν αυξημένο βαθμό δυσκολίας κάτι που σημαίνει μεγαλύτερο ρίσκο στην άντληση με συμβατικές μεθόδους. Για τον λόγο αυτό πρέπει να δίνονται αναλυτικά τα υδραυλικά στοιχεία του κοιτάσματος και οι αναμενόμενες πιεζομετρίες - στάθμες.
- ✓ Οι υποθαλάσσιες γεωλογικές δομές που αποτελούν τους χώρους της υπόγειας αποθήκευσης πετρελαίου δεν έχουν μελετηθεί ως προς τη συμπεριφορά τους μετά την εξόρυξη. Στο σημείο αυτό θα πρέπει να αναφερθεί ότι ακόμη και στο στάδιο της ΣΜΠΕ θα πρέπει να αναφέρονται τρόποι περιβαλλοντικής

αποκατάστασης μετά την εξάντληση των πιθανών κοιτασμάτων (τάπωμα) αλλά και ο τρόπος χρηματοδότησης αυτών με την δημιουργία αποθεματικού από την πρώτη ημέρα λειτουργίας των γεωτρήσεων

- ✓ Η διάθεση των αποβλήτων των γεωτρήσεων (μπάζα από τη διάτρηση, απόρριψη πολτού γεωτρυπάνου κ.λπ.) απαιτεί αναλυτικότερη διερεύνηση από την πρόταση της απλής απόρριψης στο βυθό.

Δ. Γενικότερη Θεώρηση

- ✓ Θετικό στην υπό εξέταση ΣΜΠΕ είναι το γεγονός ότι εξαιτίας των μεγάλων αποστάσεων από τις ακτές, δεν προκύπτουν άμεσες συγκρούσεις χρήσεων, όπως στην περίπτωση του Κατακόλου όπου θα πρέπει να διαφυλαχθεί ο αναπτυσσόμενος τουριστικός χαρακτήρας της περιοχής. Παρόλα αυτά θα πρέπει να εξεταστούν λεπτομερώς οι επιπτώσεις στην αλιεία, σε μια περιοχή με πλούσια αποθέματα και πλησίον των διεθνών υδάτων όπου σημειώνεται επιπλέον πίεση από τους Ιταλούς αλιείς
- ✓ Θα πρέπει να δοθούν περισσότερα στοιχεία σχετικά με την προστασία της θαλάσσιας πανίδας και χλωρίδας στα υπό εξέταση οικόπεδα καθώς και οι τρόποι προφύλαξης της πρώτης από θορύβους προερχόμενους από ηχοβολιστικά εργαλεία που μπορεί να δημιουργηθούν σε μεγάλα βάθη επηρεάζοντας θαλάσσια θηλαστικά τα οποία μάλιστα στο νότιο μέρος του Ιονίου τελούν υπό καθεστώς προστασίας
- ✓ Θα πρέπει να ληφθεί υπόψη το γενικότερο ισοζύγιο από την αξιοποίηση των υδρογονανθράκων μεταξύ των ενδεχόμενων απωλειών σε σημαντικούς τομείς της οικονομίας για την περιοχή όπως ο τουρισμός και η αλιεία και του οφέλους για την εθνική οικονομία από την εκμετάλλευση των κοιτασμάτων σε βάθος χρόνου.
- ✓ Όπως και στην περίπτωση των υπό έρευνα κοιτασμάτων Κατακόλου-Πατραϊκού, θα πρέπει να εξεταστεί το θέμα των εγκαταστάσεων διύλισης του αργού πετρελαίου και πιο συγκεκριμένα τα δύο σενάρια εγκατάστασης διυλιστηρίου στην ευρύτερη περιοχή ή της θαλάσσιας μεταφοράς αυτού σε υπάρχοντα διυλιστήρια και ποια θα είναι τα οφέλη και η ζημία για την περιοχή σε κάθε περίπτωση.

Κατόπιν των παραπάνω η Διοικούσα Επιτροπή του ΓΕΩΤ.Ε.Ε. / Παράρτημα Πελοποννήσου & Δυτ. Στερεάς Ελλάδας αποφάσισε να γνωμοδοτήσει καταρχήν θετικά επί της υπό εξέταση Σ.Μ.Π.Ε. με την προϋπόθεση ότι θα ενσωματωθούν σε αυτήν οι απαραίτητες αλλαγές οι οποίες θα εξειδικευτούν στο στάδιο της Μ.Π.Ε..

Σε κάθε περίπτωση βέβαια η Διοικούσα Επιτροπή τονίζει ότι η έρευνα και αξιοποίηση των ορυκτών κοιτασμάτων δεν αποτελεί μονόδρομο, ούτε συμβάλλει τα μέγιστα στην βιωσιμότητα του οικοσυστήματος της περιοχής μας. Σε εθνικό επίπεδο θα πρέπει να σεβαστούμε την Ευρωπαϊκή περιβαλλοντική νομοθεσία και να προσαρμοστούμε στις αποφάσεις διεθνών διασκέψεων για την κλιματική αλλαγή που ρίχνουν το βάρος από τα ορυκτά καύσιμα σε ανανεώσιμους ενεργειακούς πόρους και σε παραγωγή ενέργειας από αειφορικές πηγές όπως είναι οι ανανεώσιμες πηγές

ενέργειας, οι οποίες πρέπει να αποτελέσουν βασική προτεραιότητα σε μια χώρα όπου το ηλιακό και αιολικό δυναμικό είναι ανεξάντλητο.

Για την Διοικούσα Επιτροπή
Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ

Σ. Λαμπρόπουλος
Γεωπόνος